

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolice 23 vln., zunanji 30 vln. Oglasi trgovcev in obrtnikov 10:10 vln.; kamernice, zahvale poslanice, vabila, oglasi d-narnih zavodov 10:10 vln.; oglašje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta 3 K. Mali oglašji po 8 vln., beseda, s sliki po 20 vln. Oglasa sprejema inšertni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi „Edinosti“. Uprava in inšertni oddelki se nahajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poštobran. račun št. 032

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega 20, I. st. — Dopolni list za podljudje uredništva. — Nepravilna pisanja se ne prejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Gadina. — Lastnik koroškega lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne Edinosti. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Narocnina znaša: za celo leto 60 K, pol leta 30 K, tri mesece 18 K — za nedeljsko izdajo za celo leto 12 K, pol leta 6 K.

Potovanje regenta Aleksandra v inozemstvo.

BELGRAD, 23. jan. Jugoslov. dopisni urad poroča: Prestojni predsednik Aleksander je davi ob 9. odpotoval v inozemstvo. Pred svojim odhodom je podpisal ukaz, s katerim v zmlsu člena 53. državne ustave odreja, da za njegove posle odsotnosti opravi njegove posle ministrski svet.

BELGRAD, 24. jan. Regent Aleksander je odpotoval z avtomobilom proti Jugu. Pelje se na obisk k svojemu očetu kralju Petru v kopalnice Faleron pri Atenah.

Predsedstvo ljubljanske pokrajinske vlade v Belgradu.

BELGRAD, 25. januarja. V Belgradu sta pozvana predsednik narodne vlade dr. Janko Brejc in podpredsednik dr. Gregor Žerjav, da bosta službeno zaprisežena ter da podžsta svoje predloge glede imenovanja ostalih članov vlade.

Študentski naziv Jugoslovanske države.

BELGRAD, 24. jan. Minister notranjih del Svetozar Pribičević je izdal naredbo, da se ima v bodoče rabiti kot oficijalni naziv države edino kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi akti, v katerih bi se država imenovala drugače, se bodo smatrali za neveljavne.

Dementi glede dr. Treslića.

BELGRAD, 25. januarja. Jugoslovanski dopisni urad poroča: Z ozirom na razne komentare, ki so se pojavljali v našem časopisu glede navzočnosti dr. Ante Treslića-Pavičića v Parizu, češ, da se mudi tam kot tajnik gospoda Nikole Pašića, je Jugoslovanski dopisni urad pooblaščen, izjaviti, da dr. Ante Treslić-Pavičić ni tajnik Nikole Pašića in da se vobče ne mudi v Parizu v kaki oficijalni misiji, temveč da je odšel tjakaj popolnoma privatno.

Jugoslavija bo kmalu priznana.

ZAGREB, 25. jan. Kakor je zvedela belgrajska „Pravda“, pričakujejo v Srbiji, da bo nova država Srbov, Hrvatov in Slovencev v najkrajšem času priznana po zavzetih in po nevtralnih državah. Prvi korak k priznanju je storila Grška, ki je z velikim navdušenjem sprejela diplomatsko sporočilo o našem narodnem zedinjenju v eno državo.

Dunal vrača.

DUNAJ, 26. jan. Čeho-slov. tisk. urad poroča: Jugoslovanska delegacija, ki se sedaj mudi na Dunaju, je dobila vse orožje in redove kralja Petra, ki jih je avstrijska uprava v Belgradu kot vojni plen prinesla na Dunaj. Posebna misija jih prinese v Belgrad in izroči regentu Aleksandru.

Slovenske stranke in Državno Veće.

LJUBLJANA, 25. jan. Včeraj je odposlal dr. Korošec naslednjo brzojavko: Ministrski predsednik Protić, Belgrad. — Ker nas je 1.600.000 Slovencev in 160.000 tuincev, zato vztrajajo Vseslovenska ljudska stranka, Jugoslovanska demokratska stranka in Jugoslovanska socialno-demokratska stranka na minimalnem ključu 38 članov državnega veća ter prosijo, da ministrski svet spremeni svoj sklep in prizna Sloveniji omenjeno število. — V imenu strank: dr. Korošec.

Nemci prekršili premirje na Koroškem.

LJUBLJANA, 26. jan. Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 25. jan. ob šestih zvečer iz uradnega vira: Pri Podrožicih stojiče nemške čete ne respektirajo premirja. Tisti dan, ko se je premirje sklenilo, so ob polu desetih dopoldne streljali iz topov. Ponoči od včeraj do danes pa so en častnik in dva moža iz pušk proti tunelu izstrelili 14 krogel. Naše moštvo se je moralo umakniti v zaklone. Stotnik Martinčič je pri nemškem poveljništvu proti tej kršitvi premirja protestiral in izjavil, da bo smatral premirje za siloma preruseno, ako bi Nemci še enkrat jeli streljati. Svoj protest je priobčil tudi ameriški misiji v Gradcu. — Priopniti je, da Nemci ne taje, da so streljali.

Koroški Nemci so vrtili na Štajersko.

SPODNJI DRAVOGRAD, 26. jan. V Soboti, gorski občini ob koroško-štajerski meji, se je vršilo po odredbi okrajnega glavarstva v Slovenjem Gradcu zigosanje bankovcev. Kot komisar je vodil dotično komisijo slovenski učitelj sosedne župnije Karol Vollmaier iz Pernic. V ponedeljek dne 20. t. m. opokne pa je vdrila vojaška patrulja preko meje sosedne Koroške, aretirala Vollmaierja ter ga z vsem uradnim materijalom vred odvedla na Koroško.

Ameriška misija pozna nemška nasilstva na Koroškem.

LJUBLJANA, 25. jan. Slovenski komisariat je sporočil iz Celovca, da nemško oblasti slovenske begunce aretirajo in odnejujejo neznanu kam. Na tozadevno vprašanje Narodne vlade v Ljubljani ni iz Celovca sploh nobenega odgovora. Zato se je Narodna vlada obrnila naravnost na ameriško misijo in jo opozorila, koliko osebne svobode uživajo Slovenci na Koroškem. To nemško ravnanje govori bolj proti Nemcem ko naše najbolj podprte pritožbe.

General Smiljančič v Mariboru o obrambi Jugoslovanskih meja.

MARIBOR, 24. jan. Sročil ob polu sedmih je dospel semkaj s Koroškega v spremstvu svojega generalštabnega čefa, podpolkovnika Ulmanskega, in dveh drugih častnikov general Smiljančič. K sprejemu se je zbral na kolodvoru ves tujakšni častniški zbor z generalom Majstrom na čelu. Ob izstopu iz voza so generala Smiljančiča častniki in številno občinstvo pozdravljali z živahnimi živjo-klici. Po prisrčnem pozdravu obeh generalov je imel Majster nagovor, in rekel med drugim: Pozdravljam Vas v imenu našega vrlega častništva in moštva, ki skupno hrabro brani severne meje Jugoslavije. Mi vsi vršimo z veseljem našo domovinsko dolžnost in nam je v ponos, da smo te lepe, najbolj eksponirane kraje na severu naše domovine ohranili naši domovini. Obetam in prisegam, da smo pripravljani braniti jo do zadnje kaplje krvi. — V svojem odgovoru je rekel general Smiljančič med drugim: Gospod general! V izredno čast si štelem, da imam priliko, Vas spoznati. Ves slovenski jug se ozira s ponosom na generala Majstra. Veseli

nas, da imamo na najsevernejši točki naše Jugoslavije moža, ki skupno s svojimi vzornimi častniki in pogumnim moštvom tako krepko in uspešno brani enega najlepših kosov naše slovenske domovine pred grabežljivim sovragom. Bodite uverjeni, da sem pripravljen, žrtvovati vse do zadnje kaplje krvi za Vas, brate Slovence na meji. Se enkrat ponavljam, da smo na jugu vsi ponosni na Vas, krepka naša predstraža na slovenskem Štajerju. Obenem pa tudi prisegam, da ne bomo žrtvovali sovragu niti enega kraja na meji, temveč bomo združili vse v skupno, lepo in svobodno slovensko domovino. Živeli naši branitelji na meji zelenega slovenskega Štajerja, živeli naš ponosni general Majster! — Kmalu nato se je general Smiljančič poslovil in nadaljeval pot v Ljubljano.

Razpuščen okrajni šolski svet v Marenbergu.

LJUBLJANA, 25. januarja. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk. in bogočastje, je razpustilo okrajni šolski svet v Marenbergu ter poverilo njegove posle do nove sestave okrajnemu glavarju SHS v Slovenjem Gradcu.

Lipnica proti slovenskim kapucnom.

MARIBOR, 25. januarja. Lipniški župan je zahteval od predstojništva kapucinskega reda v Lipnici, da zapusti samostan zaradi javne varnosti kakor tudi zaradi varnosti samostana samega. V tem samostanu so bili trije slovenski očetje in en slovenski brat. Ta korak je posledica sistematičnega hujškanja proti Slovincem, ki se ne ustavlja niti ob židovih samostanskih. Iznanci so že odpotovali v Celje.

Prekmurci za Jugoslavijo.

MARIBOR, 26. januarja. V Beltincih v Prekmurju je 17. t. m. neki protestant dr. Obal Bela sklical shod z namenom, da bi se ljudstvo izrazilo za Madžare in proti Jugoslaviji. Ker pa so se ljudski zaupniki napram sklicatelju v jako energični obliki izrazili proti takemu shodu, je bil shod dan poprej odpovedan v bližnjih krajih. Iz daljnih krajev se je zbrala taka množica, da se je lotila Madžarov nervoznost. Dr. Obal pa je kljub temu hotel izrabiti priliko in je nastopil s predlogom, naj ljudstvo izjavi, da želi imeti obljubljeno sodišče v Beltincih ali pa v Dolenji Lendavi. Upal je namreč, da se mu posreči s pomočjo svojih pristašev premotiti narod tako, da bi se izrazil za Dolenjo Lendavo in iz tega nameraval skovati nekakšen plebiscit, da hočejo prekmurški Slovenci ostati pod Madžarsko. Ta načrt dr. Obala je preprečil mlad Slovenec Eriavec, ki je ljudstvu poljalni stvar. Na njegov poziv: »Kdor je za Jugoslavijo, k meni!« so stopili vsi enodušno na njegovo stran. Ker se dr. Obal še vedno ni hotel vdati, ga je ljudstvo kratkoma poznalo raz govorniško mesto. Z živjo-klici za Jugoslavijo so se potem zbrani razšli.

Nemci žele pod Jugoslavijo.

MARIBOR, 25. januarja. Nemški kmetje iz krajev severno od Lučan so poslali na shod dne 19. t. m. posebno deputacijo, ki je izjavila, da žele tudi tamošnji nemški kmetje priti pod Jugoslavijo, ker vlada tamkaj red in mir, ki ga pa v Nemški Avstriji ni. Izpostavljeni grabežem in vsakovrstnim nasilstvom po brezposelnih tolpah in tulih temnih elementih, prosijo kmetje severno od črte Lučane-Spilje generala Maistra, da naredi tudi v onih krajih dolgo zaželjeni red in mir.

Vrhovni vojaški poveljnik v Zagrebu.

ZAGREB, 26. jan. Za vrhovnega vojaškega poveljnika v Zagrebu je imenovan Boža Janković. Njegov generalštabni šef bo polkovnik Milan Pribičević.

Masaryk in Jugoslovani.

PRAGA, 25. jan. Čeho-slovaški tiskovni urad poroča: Z ozirom na vesti zagrebških listov, da predsednik Masaryk ni ravnal lojalno proti Jugoslovanom, je čeho-slovaški tiskovni urad pooblaščen izjaviti, da so tozadevne vesti prazna izmišljotina. Prav tako dementira čeho-slovaški tiskovni urad vse vesti dunajskih listov o nporu praškega pehotnega polka št. 28 in praškega strelškega polka št. 8.

Češki duhovniki za slovensko bogoslužje in odpravo celibata.

PRAGA, 26. jan. Čehoslov. tisk. urad poroča: 23. t. m. je bila skupna seja čehoslovaške duhovščine, na kateri so sprejeli nastopne zahteve: odstranitev pravice patronata, prosta volitev škofov po duhovnikih in vernikih, uvedba materinščine v bogoslužju, odprava celibata, cerkveno pokopavanje onih, ki so se dali sežgati, začasna odobritev pastirskih pisem po škofovskih konzistorijih, da se v njih ne žalijo Slovani, reforma duhovniške vzgoje in revizija Husovega procesa. Duhovniki so se nato poklonili republikli in predsedniku Masaryku.

Ceili odklanjajo sporazum z Avstrijo.

BERN, 26. jan. Čeho-slov. tisk. urad poroča: Ministrski predsednik dr. Kramar je izjavil časnikařem, da Čehi odklanjajo vsak sporazum z Nemško Avstrijo. Nimajo zaupanja do nje in vedo dobro, da nas tam ne ljubijo. Izza leta 1526, so nas tolikokrat grozno prevarili, da ne želimo več takih izkušenj. Dunaju dr. Kramar ni naklonjen in se ga je izogibal na svojem potovanju v Pariz.

Nemci na Češkem za Wilsonova načela.

DUNAJ, 25. jan. Dun. k. urad poroča: Državnemu svetu je danes predložilo 36 kraljevih skupin nemške zveze na Češkem spomenico, ki naj bi se predložila mirovnemu kongresu in predsedniku Wilsonu. V tej spomenici izjavljajo, da se Nemci na Češkem pridružujejo Wilsonovemu načrtu o samoodločbi, vsled česar zahtevajo neodvisno Nemško Češko in izjavljajo, da se ne bodo nikdar podvrgli tujemu gospodstvu.

Meje Poljske.

CURIH, 25. jan. Poljaki bodo na mirovni konferenci zahtevali Odansko z obalo, nadalje Zahodno Prusko, okraja Byvov in Elblong, na vzhodu pa one meje, ki so jih imeli Poljaki leta 1772. Visla naj bi bila zila, ki bi spajala Poljsko z zahodom. Na mirovni konferenci bodo Poljsko zastopali Dmowski, Paderewski in Wasilewski.

Mobilizacija na Poljskem.

POZNANJ, 25. jan. Dun. kor. urad poroča: Najvišji poljski narodni svet poziva vse mladeniče letnikov 1897, 1898 in 1899 naj se zglase v aktivno vojaško službo.

Za poljsko-ukrajinsko premirje.

KRAKOV, 25. jan. Čeho-slov. tisk. urad poroča: V Krakov je došla angleško-francoska misija, da prouči teren poljsko-ukrajinskega bojišča in posreduje za premirje med Poljaki in Ukrajinci. Angleški polkovnik Wade je odpotoval v Grodek, da stopi v zvezo z ukrajinskimi pooblaščenici.

Dolгови bivše Avstro-Ogrske.

DUNAJ, 26. jan. Glasom poročila likvidujoče finančno komisije, znašajo vse obveznosti nekdanje monarhije blizu 127 milijard. Od teh odpade 104 milijarde na vojni dolg.

Deportacija nemškega cesarja v Alžirijo?

ZENEVA, 26. jan. Angleški listi zagotavljajo, da obstoja pri enteti načrt., da naj se nemški cesar in vsi moški člani Hohenzollernske rodbine prepeljejo v francosko Alžirijo, kjer naj se postavijo pod nadzorstvo 19 armadnega zbora, kamor pripada tudi tajska legija.

Mirovna konferenca.

PARIZ, 26. jan. Dnevni red druge plenarne konferencie je obsegal naslednje točke: 1. predlog predsednika Clemenceauja na ustanovitev Zveze narodov; 2. izvolitev komisije, ki naj presoja odgovornost početnikov vojne, kršitve mednarodnih zakonov po Nemčiji, osebno odgovornost, ustanovitev sodišča za presojo teh kršitev, in sploh vse, kar spada k temu predmetu, vevlasti naj bi imenovale v to komisijo po 2 zastopnika, vse ostale vlasti pa skupaj 5 zastopnikov; 3. povrnitev škode in za presojo tega vprašanja izvolitev komisije, v katero imenuje vevlasti največ po tri, Belgija, Grška, Poljska, Rumunska in Srbija pa po največ 2 zastopnika; 4. mednarodna zakonodaja glede delovnih in obrtnih vprašanj ter izvolitev tozadevne komisije, v katero naj bi vevlasti poslale po dva, vse ostale države pa skupaj 5 zastopnikov; 5. izvolitev komisije po 2 odposlanceve vevlasti in 5 odposlancev za vse ostale države v svrhu presoje mednarodne uredbe pristanišč, vodnih potov in železnice.

Clemenceaujev predlog k 1. točki se glasi: »Konferenca je po pretresu predlogov na ustanovitev Zveze narodov sklenila: a) Za vzdrževanje svetovnega reda, za čigar ustaljenje so poklicani združeni narodi, je bistvena ustanovitev Zveze narodov kot organa mednarodnega skupnega delovanja, ki mora zasigurati izvrševanje dogovorjenih mednarodnih obveznosti in bo tvorila varstvo proti vojni. b) Zveza, ki bo njena ustanovitev tvorila sestavni del splošne mirovne pogodbe, mora biti odprta vsakemu civiliziranemu narodu, ki more pospeševati njene smotre. c) Članf Zveze se bodo sestajali od časa do časa na mednarodni konferenci, ki bo imela trajno organizacijo in tajništvo, tako da se bodo na Zvezo nanašajoči se posl reševali v razdobju od ene konference do druge. Izvoli se komisija združenih vlad, da v podrobnem izdela uredbo in poslovni načrt Zveze.«

K predlogu so priporočevalno govorili: Wilson, ki je poudarjal, da pač vsi ne bodo zadovoljni po rešitvi vsch vprašanj, kakor se ukrene sedaj in da je zato treba organa, ki bo tudi v bodoče reševal težave, ki se bodo pojavljale med narodi, potem Lloyd George, ki je dejal, da je treba uničiti korenine te vojne, da se ne obnovi več, Italijanski ministrski predsednik Orlando, Lecu Bourgeois, avstralski ministrski predsednik Hughes, potem kitajski zastopnik in končno Poljak Dmowski in belgijski minister zunanjih stvari Huymans, nakar je bil predlog sprejet.

Glede števila zastopnikov v komisijah je predvsem belgijski minister za zunanje stvari odločno protestiral, da bi imele vevlasti 15, ostalih 19 držav pa vse skupaj samo pet zastopnikov. Zahteval je, govoreč v imenu vseh malih držav, da dobi Belgija po 2 zastopnika v odseku za delovno zakonodajo in za Zvezo narodov in po enega v komisiji za pristanišča in plovnbe pravice ter v komisiji za določitev kazni povzročiteljem vojne. Huymansov govor je pobudil daljše mrmranje, toda priključil se mu je takoj brazilski zastopnik Ruiz, ki je izjavil, da brazilska ustava ne dovoljuje, da bi se obramba brazilskih koristi na konferenci prepuščala nebrasilijancem. Poudarjal je, da je nesprejemljivo, kakor so si vevlasti prisvojile pravico odločevanja. Clemenceau postaja nestrpen. Kanadski odposlanec priznava, da mnogostevilne komisije ne poslujejo dobro, toda če se pravi: »sklenilo se je«, odkod oblast sklepanja, dokler ni govorila plenarna konferenca? Skupina vevlasti ima pravico predlaganja, pravico sklepanja na te plenarna konferenca. V imenu države Srbov, Hrvatov in Slovencev se je pridružil Huymansovemu protestu dr. Trumbić, v imenu Grške na Venizelos, ki je zahteval po enega grškega zastopnika v vsako komisijo. Portugalski zastopnik je želel, da naj bi vevlasti imele dve tretjini, ostale države pa eno tretjino komisijških članov. Beneš za Čeho in Bratiano za Rumunsko sta se priključila belgijski zahtevi. Govorila sta še siamski in kitajski delegat, nakar je Poljak Dmowski predlagal, da naj se takoj izvoli odsek, ki naj določi sestavo komisij. Clemenceau je zavrnil vse proteste, češ da so sklicale konferenco vevlasti, ki so imele 12 milijonov pod orožjem in 3 milione mrtvih, dasiravno bi same mogle odločiti po svoje in ostalim nariniti svojo voljo. Če bi ne imele namena ustanoviti Zveze narodov, bi imele pravico, da ne skličejo na konferenco ostalih držav. Treba je hitrega dela, treba je, da se razorože milijoni, ki so se pod orožjem, komisije morajo pričeti s svojim delom takoj in člani komisij morajo zaslišati vse, a ni treba, da bi bili vsi člani komisij. V prihodnji seji se izvolite še dve komisiji, gospodarska in finančna, potem bo mogla konferenca uspešno razpravljati.

Clemenceaujev odgovor je učinkoval tako, da je nastala za nekaj časa tišina v dvorani. Nato je Clemenceau zopet vstal in pozval konferenco na glasovanje o

